

Yeni Güvenlik Sorunları ve Türkiye

İçeriği Yazan: [Gamze GÜNGÖRMÜŞ KONA](#) [1] Zaman: Per, 05/03/2009 - 07:00

SOĞUK SAVAŞ sonrası dönemin ardından, uluslararası sistem kapsamında yaşanan bir dizi radikal değişim, dönüşüm ve kriz anları kimi kez bizleri Soğuk Savaş döneminin en sıcak gelişmelerini dahi özlemle anacak noktaya sürüklemiştir. 1991 sonrası şahit olunan, kimi devletlerce bizzat yaşanan gelişmeler, hız, kapsam ve nicelik gibi açılardan o denli yoğun bir görünüm arz etmişlerdir ki uluslararası sistem, bir radikal değişimi tolere edebilmek adına kendisi için gerekli olan olgunluğa erişmeden bir diğer değişimle yüzleşmek durumunda kalmıştır. Soğuk Savaş sonrası dönemde; Orta Doğu ve Doğu Akdeniz bölgeleri, geçmişte olduğundan farklı bir nitelikte, daha geniş kapsamlı ve kesif kriz noktalarına sahip olurken; Orta Asya, Kafkasya, Balkanlar, Güney Doğu Asya gibi Soğuk Savaş süresince “zoraki sessizlik” yaşayan bölgeler, 1991 sonrasında yeni kriz bölgeleri olarak belirmişlerdir. Bu bölgelerin bizim açımızdan en önemli özelliği, Türkiye’yi çevreleyen bir alan oluşturmasıdır. Dolayısıyla Türkiye’nin bu alanların birinde meydana gelebilecek bir değişikliğe tepkisiz kalması düşünülemez. Türkiye’nin pasif bir konumda olması ve herhangi bir rol üstlenmemesi; ne bu bölgeler ne de Türkiye açısından mümkün gözükmemektedir.

Türkiye’nin güvenliğini direkt etkileme potansiyeline sahip bu bölgeler, sahip oldukları birçok benzerlik açısından dikkat çekmektedir. Bunlar, genellikle siyasal olarak istikrarsız alanlardır; çoğu etnik, dini temellere dayanan çatışmalarla çalkalanmaktadır. Ya sıcak çatışmaların ya da patlamaya hazır potansiyel “soğuk savaş”ların yaşandığı durumlar, adı geçen bölgelerin en tipik özelliğidir. Çoğunun geçmişte sömürge dönemi geçirmesi de genel olarak bir benzerlik olmakla beraber, bölgelerin günümüz siyasal yapısını şekillendirmede önemli bir etkiye sahiptir. Sömürgeci devletler, bu coğrafyaları etnik, dini, linguistik ve diğer farklılıkları göz önünde bulundurmadan sadece kendi ekonomik ve siyasal çıkarları doğrultusunda parçalamışlardır. Sınırların bu şekilde çizilmiş olması, sonu gelmeyen bir çatışma döngüsünü beraberinde getirmiştir. Bu çatışma potansiyeli, uluslararası aktörleri ve küresel güçleri de bu bölgelerle ilgilenmeye itmiş ve uygulanmaya çalışılan politikalar ya da “barış girişimleri” genellikle çözüm getirmek yerine durumu daha da kötüleştirmiştir. Küresel güçlerin bu bölgelere olan ilgisi artarak devam edecek gibi gözükmemektedir. Bunun en bariz örneğini ilerde daha geniş kapsamlı değineceğimiz ABD’nin son Irak Operasyonu girişiminde görmekteyiz. Operasyonun sonuçlarının diğer küresel güçlerin dikkatini bölgeye daha fazla çekeceğini söyleyebiliriz. Adı geçen bölgelerdeki devletlerin özellikle sömürge döneminin bir kalıntısı olarak genellikle otoriter hükümetler tarafından yönetildiğini belirtmek gerekir. Bu hükümetler, özellikle ABD ve SSCB arasında yaşanan Soğuk Savaş nedeniyle süper güçler tarafından ya desteklenmişlerdir ya da bu rejimlerin varlığı ve politikaları çok fazla sorgulanmamıştır. Dolayısıyla bu devletlerin demokrasi kavramına pek tanıdık oldukları söylenemez. Devletin çıkarları ya da rejimin gereklilikleri halkların hak ve özgürlüklerinden genellikle daha önemli sayılmış ve insanların baskı altına alınmaları ya da temel hak ve özgürlüklerden mahrum bırakılmaları gayet makul karşılanabilmiştir. Demokrasi anlayışının oturmamış olması; çoğulculuk, sivil toplum, insan hakları gibi günümüz liberal anlayışının gereklerinin oluşmamış ya da çok az gelişmiş olduğunu göstermektedir. Değnilmesi gereken başka bir benzerlik de bölge devletlerinin genellikle zengin kaynaklara sahip olmasına rağmen, ekonomik yönden gelişmemiş olmalarıdır. Başta petrol ve doğalgaz olmak üzere birçok ekonomik kaynağı barındırmakla beraber, bölge devletlerinin bu kaynakların işletilmesinde ya çok az etkin olduğunu ya da bu işi tamamen küresel güçlerin çok uluslu şirketlerine ve konsorsiyumlar(ın)a bıraktıklarını söylemek mümkündür. Dolayısıyla bu devletlerin hem ekonomik hem siyasal hem de güvenlik ile ilgili hususlarda diğer devletlerden büyük oranda etkilendikleri açıktır.

Hemen hemen tümü yukarıda değinilen bu ortak özelliklere sahip yeni dönem kriz bölgeleri, sadece kendi bölgelerinde yer alan devletler bağlamında değil; ABD, Avrupa Birliği ve Türkiye gibi devlet ve yapılanmaların da güvenliklerine ilişkin bazı önemli unsurlar ifade etmeye başlamış ve ABD, AB, Türkiye adı geçen kriz bölgeleri için zorunlu olarak bir dizi güvenlik politikası geliştirmeye başlamışlardır. Ancak, AB üyesi ülkeler ve Türkiye’ye oranla ABD, kendi ulusal güvenlik kaygılarını başlangıçta giderebilmek adına yeni kriz bölgelerine ilişkin daha kapsamlı ve kökten güvenlik politikaları geliştirmiştir. Makale kapsamında 2000 yılından bu güne Türkiye’nin geliştirdiği ve uygulamakta olduğu güvenlik politikaları ele alınacaktır.

Türkiye, Soğuk Savaş'ın bitimiyle güvenlik ve dış politika alanlarında, ciddi değişimlerle yüzleşmek zorunda kalmıştır. Soğuk Savaş döneminde Sovyetler Birliği'nden gelen tehdit algılaması Batının yanında yer alınarak dengelenebiliyordu. Ama küresel dengelerin değiştiği 1990'larda, Türkiye de birçok devletin yaptığı gibi, bölgesel sorunlarla daha fazla ilgilenmek zorunda kalmıştır. Irak'ın Kuveyt'i işgalinden sonra yaşanan Körfez müdahalesi ve Irak'ta meydana gelen değişiklikler, Türkiye'nin dış politika ve güvenlik gündemini en çok işgal eden konular olmuştur. Kuzey Irak'ta bir Kürt devletinin kurulması ihtimali Türkiye'de sıkça gündeme gelen konulardan biri olmuştur.

Türkiye, Soğuk Savaş sonrası dönemde birçok kriz bölgesinde ABD ile ortak hareket etmiştir. Somali, Bosna ve Kosova müdahalelerinde Türkiye ABD'nin yanında yer almıştır. Bu müdahalelerde Türkiye Soğuk Savaş'tan bu yana süregelen "en güvenilir müttefik" konumunu devam ettirmiştir. Kriz bölgelerinden Balkanlar'da; Türkiye Yugoslavya'nın dağılmasıyla bölge ile daha yakından ilgilenmeye başlamıştır. Etnik yapı, din, dil gibi özellikler bakımından büyük farklılıklar gösteren bu coğrafya; Yugoslavya'nın dağılmasıyla çatışmaların odağı haline gelmiştir. Farklı dil, din, mezhep ve etnik gruba sahip insanların yan yana yaşadığı bu coğrafya, dağılmadan çok kısa bir zaman sonra savaş alanına dönmüştür. Ortodoks Sırlar, Katolik Hırvatlar ve Müslüman Boşnaklar arasında çıkan savaşta çok ciddi bir etnik temizlik başlamıştır ve bu olay Avrupa'nın göbeğinde olmasına rağmen Avrupa ve Avrupa Birliği üyesi ülkeler olaya sadece seyirci kalmıştır. Türkiye, bölgedeki çatışmaların barışçı yoldan halledilmesini ısrarla istemiştir. Rusya'nın vetosuna rağmen, NATO düzeyinde bir hareket düzenleyen ABD ve onun müttefikleri olaya müdahale etmiş ve Dayton Anlaşması ile olaylar durulabilmiştir. Türkiye, bölgede barışın tesis edilmesi hususunda ABD ve NATO ile ortak hareket etmiştir. Kısa bir süre sonra Kosova'da patlak veren olaylar Türkiye'nin bölge ile yeniden yakından ilgilenmesine neden olmuştur. Kosova, Yugoslavya döneminde özerk bir yapıya sahip olmasına rağmen dağılmadan sonraki dönemde statüsünün belirsizliği ve bölgedeki Arnavutların daha fazla özerklik isteklerine Sırlardan sert bir tepki gelmiş ve bölge yine sıcak çatışmaların içine sürüklenmiştir. Avrupa ve Avrupa Birliği'nin Bosna olayında olduğu gibi, yine seyirci kalması üzerine Rusya'nın veto çabalarına rağmen NATO düzeyinde ABD'nin öncülük ettiği askeri müdahaleyle olaylar durulabilmiştir. Bosna'nın halen istikrara kavuşturulamaması; bölgenin her an patlamaya hazır bir çatışma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir ki, Türkiye'nin bölgedeki gelişmeleri yakından takip etmesi gerekmektedir. NATO'nun bölgede bulundurduğu barışı koruma birlikleri Türkiye'nin zaten bölge ile ilgili gelişmelerde barıştan yana olduğunu göstermeye yetmiştir. Türkiye'nin bu birliklerde asker bulundurmasının bölge istikrarına katkıda bulunacağını söyleyebiliriz.

Kafkaslar ve Orta Asya'da Türkiye, güvenlik açısından Türk Cumhuriyetlerle ilişkilerini yoğun tutmaya çalışmıştır. Özellikle Kafkaslarda Ermenistan-Azerbaycan arasında Karabağ sorunu yüzünden çıkan çatışmada Türkiye, Azerbaycan'ı açıkça desteklemiştir; fakat Rusya, Ermenistan'a olan açık desteği ve bölge üzerinde geçmişten beri süregelen etkinliği ile Türkiye'nin etki alanını daraltmıştır. Rusya ile ilişkileri ciddi şekilde gerginleştiren bu olaylar, Türkiye'nin Kafkasya'daki diğer devletler ve Orta Asya'daki cumhuriyetlerle ilişkilerini de etkilemiştir. Rusya, Türkiye'nin Rus-Çeçen çatışmasında Çeçenleri desteklediğini defalarca iddia etmiştir. Bu iddialar karşısında Türkiye'nin benimsediği tavır, genel olarak Rusya ile ilişkilerin bozulmamasına gayret gösterme şeklinde olmuştur. Rusya'nın iç meselesi olarak nitelendirdiği bu olaya Rus yönetimi çok sert tepki göstermiş ve Rusya'nın parçalanabileceği telaşı Rus yöneticileri Türkiye'ye karşı tavır almaya itmiştir. Çünkü Orta Asya ve Kafkaslar halen önemli bir Türk nüfusu barındırmaktadır ve Çeçenistan'da meydana gelebilecek bir bağımsızlık hareketi diğer bölgeleri de etkileyebilecektir. Özellikle 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra ABD ve Rusya arasında yaşanan yakınlık, Rusya'nın bölgede daha rahat hareket etmesini sağlamıştır. Rusya'nın yapacağı müdahalelerde kısa bir süre önce oluşan uluslararası yapının Rusya'ya geniş bir hareket alanı sağladığını unutmamamız gerekir. Gerek Azerbaycan, gerek Çeçenistan konularında Türkiye'nin ihtiyatlı olması ve Rus faktörünü göz ardı etmemesi gerekir. Orta Asya'daki Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerde de Rus faktörünün hesaba katılması gerekir. Çünkü 11 Eylül saldırılarından sonra bölge üzerindeki ABD-Rus mücadelesinin kısmen de olsa ertelendiğine tanık oluyoruz. Dolayısıyla ABD bölgeye nüfuz edebilmek için, Rus gücünü dengeleme adına artık Türkiye'ye 1990'ların başında duyduğu gereksinimi duymayabilir. Yani Türkiye'nin model bir ülke olarak telaffuz edilmesinin ötesinde çok da fazla bir fonksiyonu olmayabilir. Burada bölgede -hem Kafkaslarda hem de Orta Asya'da- istikrarsızlığın giderilebilmesi için petrol ve doğalgaz kaynaklarının Batı'ya aktarımı önemli bir unsur olacaktır. Ayrıca, ABD'ye Irak operasyonunda açık destek veren Şevardnadze hükümetinin düş(ürül)mesi, Kırgızistan ve Ukrayna'da yaşanan olaylar ABD'nin bölgeye ilgisinin ileride artacağını ve Rusya ile ABD arasındaki ilişkilerin bundan etkileneceğinin işaretlerini

vermektedir. Kendi içinde çok parçalı bir yapısı olan Gürcistan'ın ileride ABD için Kafkasya'ya yönelik yeni politikalar benimsemede önemli bir unsur olacağını hatırlatmamız gerekir.

Türkiye'nin yeni kriz bölgelerine ilişkin olarak geliştirdiği politikalar, yukarıda açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak, Türkiye'nin güvenliği açısından üzerinde daha bir önemle durulması gereken husus; ABD'nin yeni Orta Doğu politikası Karşısında Türkiye'nin Orta Doğu bölgesi için geliştirmesi gereken güvenlik politikaları olmalıdır. Çünkü ABD'nin yeni Orta Doğu politikası, yakın gelecekte Türkiye'nin bu bölgeye ilişkin dış politikasını ve ulusal güvenlik politikalarını büyük ölçüde belirleme kabiliyetine sahip bir gelişme olarak karşımıza çıkacaktır.

Türkiye'nin Orta Doğu'daki devletlerle ilişkileri genel olarak uzun süreli ve istikrarlı bir şekilde gelişmemiştir. Çoğu zaman küçük sorunlar dahi, devletler arasında önemli krizlere yol açabilmektedir. Bölge devletlerinin rejimlerinin farklılığı ve geçmişten gelen sınır sorunları gibi temel sorunlarına, dışarıdan desteklenen iç sorunlar da eklenince bölge devletleri arasında ciddi bir güvensizlik ortamı oluşmuştur. Türkiye'nin de bölge devletleri ile ilişkileri benzer sebepler yüzünden ilerleme imkanını çok fazla bulamamıştır. Özellikle Suriye, İran gibi komşularımızla ilişkilerimizin genelde uzun soluklu ve olumlu bir şekilde ilerlemesi çok mümkün olmamıştır. Türkiye'nin Soğuk Savaş sonrası dönemde Irak özelinde geliştirdiği politikalarda Kuzey Irak'ta oluşması muhtemel Kürt devletinin temel belirleyici olduğunu söyleyebiliriz. ABD tarafından 36. paralelin uçuşa yasak bölge ilan edilmesi ve bu bölgenin "Çekiç Güç" müdahalesiyle güvenli bölge olarak açıklanması Saddam Hüseyin yönetiminin bölge üzerindeki etkinliğini azaltmış ve bölgedeki Kürtler için olumlu bir ortam oluşturmuydu. Türkiye, özellikle PKK terörü ile ilgilendiği için Kürtlerin buradaki oluşumuna çok fazla tepki göstermemiştir. Ancak, ikinci Irak operasyonunu takip eden süreçte Irak genelinde ve kuzey Irak özelinde yaşanmakta olan Türkiye aleyhine gelişmeler; Türk karar alıcılarının politik ve güvenlik gündemini fazlasıyla rahatsız etmektedir.

Bölgenin diğer önemli bir kriz noktası olan Filistin, Türk-Arap ilişkilerini derinden etkileyen önemli bir konu olmuştur. Türkiye'nin Soğuk Savaş'ın önemli bir kısmında ABD ile olan yakın münasebeti nedeniyle İsrail ile ilişkilerini sıcak tuttuğunu söyleyebiliriz. Bu ilişki, Türkiye'nin Orta Doğu'da Araplarla olan ilişkilerine olumsuz bir etkide bulunmuştur. Araplar -özellikle Mısır ve Suriye- Filistin sorununu Arap milliyetçiliğinin tetikleyicisi olarak kullanmışlar ve dolayısıyla İsrail'e destek veren ya da onunla olumlu ilişki kuran her devletin Araplara karşı cephe aldığı fikrini savunmuşlardır. Petrol krizi ve iç politikada yaşanan gelişmelerinin bir sonucu olarak, Arap ülkeleriyle ilişkiler kısmen de olsa düzelmiştir. Ancak 1980'lerde İsrail ile geliştirilen ilişkiler 1990'larda savunma alanında imzalanan anlaşmalarla zirveye çıkmıştır. Bu yakın ilişki, Soğuk Savaş dönemine oranla Arap devletlerinin tepkisine çok fazla neden olmamıştır. Çünkü Türkiye geçmişe oranla biraz daha dengeli bir politika takip etmiş ve iki tarafı da ciddi olarak dikkate almıştır. İki taraf arasında yapılacak barış görüşmelerine ev sahipliği yapma teklifinde dahi bulunan Türkiye, Oslo Barış Süreci'ni desteklemiştir. Ne var ki Filistin sorunu herhangi bir çözümle neticelenmemiş ve İsrail bu soruna genellikle terörist örgütlerin yaptığı faaliyetleri temel alarak yaklaşmıştır. 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra İsrail bölgede etkinliğini artırmış ve "Güvenlik Duvarı"nın inşasına başlayarak temel kaygılarını Filistin'deki Arapları çevreleyerek gidermeye çalışmıştır.

Türkiye'nin güvenlik politikasını belirleyebilmesi için, öncelikle ABD'nin 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra nasıl bir yayılma gösterdiğini ve bunun hangi devletleri nasıl etkilediğini belirlememiz gerekir. ABD, genel itibarıyla Balkanlar ve Doğu Avrupa'dan sonra Kafkasya ve Orta Asya'ya yerleşmeye başlamıştır ve bunun son ayağını da 'Irak müdahalesi sonrası Orta Doğu' oluşturmaktadır. ABD'nin askeri varlığı tarafından çevrelenen unsurları şöyle sıralayabiliriz: Çevrelenen Rusya: Doğu Avrupa, Orta Asya ve Kafkasya'dan; Çevrelenen Avrupa Birliği: Doğu Avrupa ve Balkanlar'dan; Çevrelenen Çin: Orta Asya'dan (gelecek için); Çevrelenen Arap dünyası: Orta Doğu'dan; Çevrelenen Türkiye: Orta Asya, Kafkasya, Orta Doğu ve Balkanlar'dan.

ABD, yeni Orta Doğu politikasını hayata geçirmeye çalışırken, Türkiye'den kendisine destek vermesini istemiştir. Orta Doğu devletlerinin büyük oranda demokratik değerlere kavuşmasını amaçlayan bu politikanın hedefi, genel olarak Arapların bulunduğu yerlerdir. Ancak bunun içine Kuzey Afrika ve ileride ABD'nin belirleyeceği muhtemel coğrafyaları da ekleyebiliriz. Türkiye'nin böyle bir projede yer alması, kriz bölgelerinin sorunlarının önemli ölçüde azalması için önemli bir fırsat olabilir. Fakat Türkiye'nin bu projenin neler getireceği hususunda ihtiyatlı davranması ve iyi bir muhasebede bulunması gerekir. Türkiye, Orta Doğu'daki devletlerle ilişkilerini yeniden gözden

geçirme ihtiyacını hissedebilir. İlişkilerin gerginleşme ihtimali, ileride birtakım sorunlara yol açabilir. Türkiye'nin 1950'lerde Arap devletleri tarafından Batı emperyalizminin ve ABD'nin bir unsuru olduğu yönündeki algılamayı unutmamamız gerekir. Türkiye'nin bu demokratikleştirme çabalarında hedefin devletler ve rejimler değil, toplumsal yapıların demokratikleştirilmesi olduğuna önce kendisi ikna olmalıdır. Aksi durumda, Arap milliyetçiliği Türkiye'yi emperyal amaçları olduğu iddiasıyla suçlayabilir. Türkiye'nin ilişkilerinde en çok sorun yaşayabileceği iki devlet Mısır ve İran olabilir. Çünkü, İran toplumsal yapısı ve rejimi itibarıyla demokrasiye uzak; ancak, halkının önemli bir kısmının bu iki unsuru da arzuladığı bir yapıya sahiptir. Mısır ise Arap dünyasının ve Orta Doğu'nun liderliğine oynayan bir devlet konumundadır. Dolayısıyla ABD tarafından başlatılacak bu girişim, Mısır'ın pozisyonunu olumsuz etkileyebilir.

Orta Doğu'nun önemli bir kriz bölgesi olan Filistin sorununda da Türkiye politikasını tekrar gözden geçirmelidir. ABD'nin yaymayı düşündüğü demokrasi fikrinin, genel olarak, güvenlik sebeplerinden kaynaklandığı ortadadır. Ancak demokratikleşme kavramının İsrail tarafından nasıl algılanacağı önemlidir. Bu kavramın "halkların self-determinasyonu" fikrini taşıması hâlinde, Filistin'deki Araplara devlet kurma hakkının verilip verilmeyeceği, bölgenin geleceği açısından önemlidir. İsrail'in güvenlik kaygılarını öne çıkararak daha sert önlemler alması da ihtimal dahilindedir. İsrail'in tercihi ve ABD'nin samimiyeti ve etkinliği Türkiye'nin politikasında önemli etkilere sahip olacaktır. Bu arada, Türkiye'nin İsrail ile ilişkilerinin artması ve bu ilişkilerin ABD ve NATO eksenine göre şekillenmesi beklenebilir.

Bölgenin daha da istikrarsız olabileceği ihtimalini de göz önünde bulundurmamız gerekir; çünkü uygulanacak politikalar çerçevesinde; Irak'ı takiben, ileride diğer bir Orta Doğu devletinin ya da devletlerinin topraklarının bölünüp bölünmeyeceği hususu kesin bir şekilde açıklanmamıştır. Türkiye'nin böyle bir kaygıyı genelde Orta Doğu, özelde ise Kuzey Irak için taşıması ve politikalarını bu eksenle belirlemesi yerinde olacaktır. ABD, kendi politikaları gereği Irak'ı takiben hedef seçeceği diğer devletlerin parçalanmasına göz yumar ya da bunu desteklerse, Türkiye nasıl bir duruş benimseyecektir? ABD ve NATO'yu karşısına alabilecek midir? İleride böyle sorular sormamamız için Türkiye'nin bugünden itibaren ABD'nin niyetini açıkça sorgulamasında yarar vardır. Çünkü ABD yarın demokratikleştirme derken "halkların self-determinasyonu"nun da politikanın bir gereği olduğunu açıklar ve bu hakkın Orta Doğu'da mevcut diğer azınlıklara da verilmesi gerektiğini savunursa Türkiye'nin güvenlik politikasında ciddi bir revizyon gerekebilir.

Böyle bir girişimin Orta Doğu devletlerinin genelinde Baas Partisi'nin ideolojisine sahip parti ya da görüşleri ortaya çıkarabileceği unutulmamalıdır. Çünkü bölgesel bir savunma örgütü olarak kurulan Bağdat Paketi'nin bir üyesi olan Irak, 1958 yılındaki devrimden sonra Baas ideolojisinin etkinlik kazandığı bir devlet haline gelmiş ve rejim Batı karşıtı bir söylemi Arap milliyetçiliğinin temeline yerleştirmiştir. Ayrıca Orta Doğu'da genel olarak çoğunluğun yönetime katılmadığı gerçeğini dikkate almak gerekir. Irak operasyonu sonrası gördüğümüz gibi, halktan her kesimin yönetime katılacağı bir yapının Orta Doğu'da tutunabilmesi gayet zordur. Çünkü otoriter bir başkan ya da parti tarafından bastırılarak yönetilen bir halkın tamamen özgür kılınması sonucu, bu özgürlükleri nasıl kullanacağı belirsizdir. Bir devletin içindeki halklar, Irak örneğinde olduğu gibi, hakimiyetin yalnız kendilerine ait olduğunu iddia edip çatışmaya dahi girebilirler.

ABD'nin Orta Doğu politikasına destek vermesi, Türkiye'nin NATO'daki etkinliğini ve konumunu güçlendirebilir. Türkiye'nin özellikle İngiltere ile ve ABD yanlısı Avrupa Birliği ülkeleri ile ilişkilerinde bir gelişme söz konusu olabilir. Ancak, bu politikanın, Türkiye'nin NATO kapsamındaki görev ve sorumluluklarını ve ayrıca Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini ne yönde etkileyeceği belirsizdir. NATO'nun da muhtemelen rol alacağı düşünülürse, bu kadar geniş bir coğrafyaya yayılan NATO'nun etkinliğinde azalma olabileceği ihtimalini göz önünde bulundurmamız gerekir. Ayrıca bu demokratikleştirme faaliyetleri kapsamında, şiddetin ve anti-demokratik yöntemlerin kullanılmamasına dikkat edilmelidir. Orta Doğu'daki devletlerin toplumsal yapıları kadar ordularının da ileride demokratik oluşumu yıkamayacak bir olgunluğa erişmeleri sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, dünya artık eski dünya değildir. Soğuk Savaş dönemi sonrasında eski sorunlu bölgelerdeki krizler, nicelik ve nitelik itibarıyla yoğunlaşmış ve bunlara ek olarak, Türkiye açısından yeni kriz bölgeleri belirmiştir. Bu makale, bu kriz bölgelerinin ve krize dönüşmesi muhtemel sorunların neler olduğunun, Türkiye'nin güvenlik politikalarında ne türden dönüşümlerin beklenildiğinin somut birer ifadesi olarak anlaşılmalıdır.

gamze.kona@politikadergisi.com [2]

[Bu yazı, Politika Dergisi Sayı 13'te yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile özgün sayıyı indirmenizi öneririz. Sayı 13'ü indirmek için [buraya tıklayınız.](#) [3]]

Yorumlar

Kaynak URL (17/05/2024 - 19:53 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/makale/yeni-guvenlik-sorunlari-ve-turkiye>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/gamze-gungormus-kona>

[2] <mailto:gamze.kona@politikadergisi.com>

[3] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD13.zip>